

СЕКЦІЯ 1

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР

УДК 37.01:351.74

Михайло Петрович ТРЕБІН,

завідувач кафедри соціології та політології

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків),
доктор філософських наук, професор;*

 <https://orcid.org/0000-0002-1328-9865>

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Виокремлено три групи проблем у сфері національно-патріотичного виховання персоналу правоохоронних структур та визначено основні напрями удосконалення національно-патріотичного виховання в умовах євроінтеграції.

Світова історія, досвід європейських країн переконливо доводять, що серед духовних якостей сучасного персоналу правоохоронних структур патріотизм займає домінуюче положення, а їхня беззавітна любов до своєї Батьківщини, держави, народу, його історичних досягнень лежить в основі ефективної діяльності правоохоронних структур. Для України національно-патріотичне виховання має особливе значення у зв'язку з трагічними подіями останніх років: анексією Автономної Республіки Крим, ООС на Донбасі, «гібридною» війною, яку веде проти України РФ [1].

Аналіз сучасної ситуації в правоохоронних органах дозволив виділити низку проблем у сфері національно-патріотичного виховання персоналу правоохоронних структур. В цілях визначення найефективніших шляхів їх вирішення уявляється доцільним ці проблеми класифікувати по трьох групах: 1) проблеми, пов'язані з недостатньою розробкою концептуальних основ сучасної теорії українського патріотизму; 2) проблеми, обумовлені практикою функціонування державної системи національно-патріотичного виховання, загальним рівнем і змістом патріотичної свідомості громадян України; 3) проблеми, що є слідством недосконалості системи виховної роботи в правоохоронних структурах.

Серед проблем першої групи особливої уваги заслуговують ті, які носять світоглядний, методологічний характер і безпосередньо впливають на визначення цілей, задач, принципів і напрямів національно-патріотичного виховання персоналу правоохоронних структур, на творче

розуміння патріотизму як духовного суспільного феномена і формування національно-патріотичних якостей особистості [2, с. 508–509]. Які ж це проблеми? По-перше, проблема органічного з'єднання в сучасному українському патріотизмі традицій, ідей, цінностей патріотизму, пануючих на різних етапах української історії [3, с. 23–27]: персоніфікований, особистий патріотизм, заснований на особистій відданості своєму князю, дружині, роду, племені; релігійний патріотизм з моменту прийняття християнства на Русі, становлення інших конфесій на території України [4, с. 194–195]; державний патріотизм, що став формуватися з моменту національно-визвольної війни 1648–1657 рр. і знайшов віддзеркалення в працях Д. Донцова, В. Липінського, М. Грушевського, В. Вінніченка; ліберально-демократичний патріотизм Н. Костомарова, П. Куліша, В. Антоновича, М. Драгоманова та інших представників Кирило-Мефодіївського товариства, що вимагав становлення правової, прогресивної, гуманної держави, захищав гідність і свободи особистості, виключав національне пригноблення. По-друге, проблема зведення патріотизму як онтологічно укрій складного, суперечливого соціокультурного явища, як багатозначної структури до достатньо ясної і досяжної духовної конструкції, яка вступає у взаємодію з внутрішнім світом особистості в процесі соціалізації і цілеспрямованого національно-патріотичного виховання. По-третє, проблема вибору такого зразка (парадигми) представлення патріотизму в теорії і практики виховної роботи, який найбільшою мірою сприятиме вихованню українського патріота ХХІ ст. Через мінімізацію етнічного, класового, конфесійного, політико-ідеологічного в українській державній патріотичній ідеї вона не стає ущемленою, а, навпаки, виходить на якісно новий рівень трактування і розуміння, особливо в умовах євроінтеграції.

До проблем другої групи відносяться загальнодержавні, загальнокультурні і загальноосвітні проблеми формування сучасного українського громадянина-патріота. Серед проблем даної групи на перший план виходять наступні: по-перше, неузгодженість діяльності органів державної влади, наукових і освітніх установ, громадських і релігійних організацій щодо розв'язання комплексу проблем національно-патріотичного виховання; по-друге, слабка, неефективна нормативно-правова база національно-патріотичного виховання громадян України; по-третє, застаріле навчально-методичне забезпечення національно-патріотичного виховання, відсутність нових освітніх технологій і рекомендацій в цій галузі; по-четверте, кризові явища, що зберігаються, в суспільній, масовій свідомості населення сучасної України, багато в чому обумовлені формальним, не обґрунтованим з наукових, системних позицій переходом до абсолютно інших цінностей життя, проникненням в життя суспільства політичної

апатії й індивідуалізму, стратегії особистого успіху і дуже прагматичного ставлення до Вітчизни, держави, її структур.

Третя група проблем національно-патріотичного виховання персоналу правоохоронних структур безпосередньо пов'язана з якістю і характером функціонування системи виховної роботи в правоохоронних органах. По-перше, проблема взаємної адаптації системи державного національно-патріотичного виховання і практики виховної роботи в МВС України. По-друге, проблема створення єдиного «виховного поля», до якого поряд з керівниками усіх ланок МВС треба долучити державні інститути, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації, громадські та релігійні об'єднання тощо. По-третє, проблема підвищення ефективності національно-патріотичного виховання персоналу правоохоронних структур, а це залежить від двох основних чинників: стану об'єктивних і суб'єктивних умов і їх урахування в процесі виховної діяльності; внутрішньої злагодженості, організованості основних компонентів у системі національно-патріотичного виховання. При визначенні основних напрямів корінного поліпшення національно-патріотичного виховання в умовах євроінтеграції слід враховувати необхідність подолання деформованих і негативних сторін національно-патріотичного виховання як соціально значущої діяльності, що відчуває дію самих різних, зокрема вельми несприятливих і навіть протидіючих, чинників. Важливе значення в національно-патріотичному вихованні персоналу правоохоронних структур в умовах євроінтеграції, на наш погляд, мають: формування історичної пам'яті, роз'яснення історичного зв'язку поколінь, показ досягнень співвітчизників у галузі світової культури, науки і мистецтва; прищеплення любові і дбайливого ставлення до рідної мови; залучення до народних традицій і ритуалів; глибоке вивчення природних, географічних, демографічних, соціальних, політичних, геополітичних, правових та інших особливостей української держави [5, с. 398–404]; роз'яснення сенсу і змісту основних державних символів України – її герба, прапора і гімну; вивчення славетних сторінок історії України, ратних подвигів її народу; пошана до історії і національних традицій народів і народностей, що населяють Україну; вивчення славетної історії правоохоронних органів, а також героїчних дій окремих співробітників МВС України, особливо в період АТО та ООС; участь в різних формах соціально значущій діяльності та ін.

Список бібліографічних посилань

1. Требін М. П. Україна перед воєнними викликами сучасності. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2014. Вип. 4 (23). С. 246–251.

2. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2015. 816 с.

3. Формування патріотичних якостей особистості військового керівника у період навчання у вищих військових навчальних закладах : монографія / за заг. ред. П. В. Квіткіна. Харків : Інжек, 2015. 208 с.

4. Основи релігієзнавства : підручник для працівників Національної поліції України / В. С. Бліхар, О. М. Омельчук, М. П. Требін та ін. ; за ред. В. С. Бліхара. Хмельницький : Хмельницьк. ун-т управління та права, 2017. 504 с.

5. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2013. 440 с.

Отримано 19.02.2019

УДК 371.132:371.125

Олена Іванівна ФЕДОРЕНКО,

завідувач кафедри педагогіки та психології факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)

*Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор педагогічних наук, професор;*

 <https://orcid.org/0000-0003-4948-9524>

НАПРЯМИ, МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ

Розглянуто питання, пов'язані із національно-патріотичним вихованням курсантів та студентів. Показано можливості виховної роботи при здійсненні патріотичного виховання майбутніх офіцерів поліції. Розкрито зміст, напрями, методи і форми роботи із студентською молоддю у закладі вищої освіти МВС України.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу.

Тому нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості. При цьому потрібно враховувати, що Україна має древню і величну культуру